

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä joulukuuta 2014

1238/2014

L a k i

poronhoitajien sijaisavusta

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2014

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala ja Euroopan unionin lainsäädännön huomioon ottaminen

Poronhoitajan itselleen järjestämästä sijaisavusta aiheutuneita kustannuksia korvataan valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa siten kuin tässä laissa säädetään.

Tätä lakia toimeenpantaessa noudatetaan lisäksi tiettyjen maa- ja metsätalouseläiden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 702/2014 (*maatalousalan ryhmäpoikkeusasetus*).

2 §

Poronhoitaja

Tätä lakia sovelletaan poronhoitajaan, joka omistaa vähintään 50 poronhoitolain (848/1990) 5 §:ssä tarkoitettua lukuporoa yksin tai yhdessä hänelle sukua suoraan alenevassa polvessa olevan alle 18-vuotiaan henkilön kanssa, joka elää vakinaisesti hänen ta-

loudessaan. Lisäksi edellytetään, että poronhoitaja on velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:ssä tarkoitettua vakuutuksen ja hänellä on sellainen vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi.

Porojen omistusoikeus ja määrä perustuvat sijaisavun ajankohtana käytettävissä olevaan viimeksi vahvistettuun poronhoitolain 30 §:ssä tarkoitettuun poroluetteloon. Poroluettelon vahvistamisen jälkeen tapahtuneet muutokset otetaan huomioon vain, jos paikallishallitus on ennen sijaisavun suorittamisajankohtaa vahvistanut muutoksen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *poronhoitotyöllä* maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutettavaa poronhoitotyötä;

2) *perheenjäsenellä* puolisoa ja alle 18-vuotiasta henkilöä, joka elää vakinaisesti poronhoitajan taloudessa ja on poronhoitajalle tai tämän puolisolalle sukua suoraan alenevassa polvessa;

HE 239/2014
StVM 24/2014
EV 185/2014

Komission asetukset (EU) N:o 702/2014 (32014R0702); EUVL N:o L 193, 1.7.2014, s. 1-75, art. 23

3) *puolisolla* aviopuolisoa ja henkilöä, jonka kanssa poronhoitaja jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

4 §

Sijaisavun saamisen edellytykset

Poronhoitaja voi saada tässä laissa tarkoitettua sijaisapua, jos sijaisavun tarve johtuu poronhoitajan sairauden tai tapaturman aiheuttamasta työkyvyttömyydestä. Työkyvyttömyys on osoitettava lääkärin, sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistuksella siltä osin kuin sijaisapupäivien määrä kalenterivuodessa ylittää seitsemän päivää.

Sijaisavun saamisen edellytykset eivät täyty, jos poronhoitaja saa sijaisavun suorittamisajankohtana työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainitun lain tai niiden voimaannpanosta annettujen lakien mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea.

5 §

Korvauksen perusteena olevat työt

Kustannuksia voidaan korvata vain, jos ne ovat johtuneet sellaisten sijaisavun suorittamisajankohtana välttämättömien poronhoitoiden hoitamisesta, jotka poronhoitaja olisi itse tehnyt omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun, jollei olisi ollut työkyvytön.

Kustannuksia ei korvata, jos:

1) poronhoitajan perheenjäsen olisi voinut tehdä sijaisen tekemän työn;

2) työtä varten on myönnetty muuta julkista rahoitustukea;

3) työ kuuluu poronhoitajan tehtäviin hänen ollessaan työsuhteessa tai toimeksiantosuhteessa paliskuntaan;

4) työ kuuluu poronhoitajan hoitamaan luottamus- tai hallintotehtävään tai vastaavaan tehtävään; tai

5) työ muodostuu sellaisesta porotuotteen jalostuksesta, joka ei ole tuotteen säilyvyyden kannalta välttämätöntä.

6 §

Sijainen

Kustannuksia voidaan korvata vain, jos poronhoitaja on hankkinut sijaisavun ennakkoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta.

Kustannuksia ei korvata, jos poronhoitaja tai hänen perheenjäsenensä on suoraan tai välillisesti tuottanut palvelut tai jos sijaisena on toiminut poronhoitajan perheenjäsen.

7 §

Sijaisavun vuosittainen enimmäiskesto

Kalenterivuoden aikana korvattavien sijaisaputuntien enimmäismäärä poronhoitajaa kohden vahvistetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Enimmäistuntimäärä vahvistetaan huomioiden kuitenkin vuonna käytettävissä oleva määräraha. Sijaisaputunteja saa käyttää enintään 90 päivänä kalenterivuoden aikana.

8 §

Sijaisavusta maksettava korvaus

Korvaus on enintään 17 euroa tunnilta. Korvausta ei makseta arvonnalisäveron osuuteen. Euromäärä tarkistetaan vuosittain tammiukuun alusta työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Tässä laissa mainittu euromäärä vastaa vuoden 2015 palkkakertoimen tasoa.

Jos poronhoitajan ja palvelujen tuottajan sopima tuntihinta on pienempi kuin 1 momentissa tarkoitettu korvaus, korvauksena maksetaan poronhoitajan ja palvelujen tuottajan sopima hinta. Hinta voi muodostua ainoastaan ennakkoperintälain (1118/1996) 25 §:n tarkoittamasta työkorvauksesta.

Korvaus maksetaan palvelujen tuottajalle.

9 §

Sijaisavun hakeminen

Poronhoitajan on haettava sijaisapua kirjallisesti Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta

(Mela) ennen sijaisapuun kuuluvien töiden aloittamista. Sijaisapua on haettava erikseen jokaisen sijaisavun tarpeen alkaessa tai samaan tarpeeseen liittyvän sijaisavun jatkuessa keskeytyksen jälkeen.

Erillistä hakemusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:

1) poronhoitaja on jo aiemmin toimittanut Melalle 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua todistuksen, josta ilmenee hänen työkyvyttömyytensä kyseessä olevan sijaisavun alkaessa; tai

2) poronhoitaja ei ole vielä toimittanut Melaan edelliseen sijaisapuhakemukseensa liittyvää 10 §:n mukaista korvaushakemusta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi sijaisavun myöntämiseksi tarvittavat tiedot.

10 §

Korvauksen hakeminen

Poronhoitajan on haettava korvausta Melalta viimeistään sijaisavun suorittamisajankohtaa seuraavan kalenterikuukauden kuluessa. Korvaus voidaan myöntää, vaikka sitä ei ole haettu määräajassa, jos korvauksen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

- 1) sijaisapupäivät tuntimäärineen;
- 2) palvelujen tuottaja;
- 3) sijaisen nimi ja vahvistus siitä, että 6 §:n mukaiset kustannusten korvaamisen edellytykset täyttyvät;
- 4) sijaisen hoitamattomat tehtävät;
- 5) sijaisavun järjestämisestä sovittu tuntihinta; sekä
- 6) muut korvauksen maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Hakemukseen on liitettävä palvelujen tuottajan vahvistus 2 momentin 1—5 kohdista sekä palvelujen tuottajan ilmoitus siitä, että hänelle ei ole myönnetty työtä varten muuta julkista rahoitustukea.

11 §

Lausunnot

Poronhoitolain 19 §:ssä tarkoitettua poro-

isännän tai tämän ollessa estynyt mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua poroisännän sijaisen on annettava Melalle lausuntonsa, josta ilmenee tarvittavassa laajuudessa hänen arvionsa siitä, täytyvätkö sijaisavun ja kustannusten korvaamisen edellytykset. Lausunnot antaa sen paliskunnan poroisäntä, jonka osakas sijaisapua käyttänyt poronhoitaja on. Poronhoitajan on ilmoitettava poroisännälle sijaisavun järjestämisestä välittömästi sijaisaputarpeen ilmaannuttua.

Mela voi pyytää paliskunnan hallitukselta lausunnon, jos sijaisapuhakemus tai kustannusten korvausta koskeva hakemus on ristiriidassa 1 momentissa tarkoitettua lausunnon kanssa tai jos se on muutoin asian selvittämiseksi tarpeellista.

12 §

Päätöksen teko ja korvauksen maksaminen

Päätös voidaan antaa automaattisessa tietojenkäsittelyssä tai muutoin ainakin osittain painomenetelmää käyttäen aikaansaatuna asiakirjana. Tällöin allekirjoitus voidaan merkitä päätökseen koneellisesti. Päätös annetaan tiedoksi asianosaiselle hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetyllä tavalla.

Mela maksaa korvauksen palvelujen tuottajan ilmoittamalle Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevassa pankissa olevalle tilille.

13 §

Perusteettoman korvauksen takaisinperintä

Jos korvausta on maksettu perusteettomasti, poronhoitaja on velvollinen suorittamaan Melalle siitä aiheutuneet kustannukset.

Mela voi luopua takaisinperinnästä osittain tai kokonaan, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteettomasti maksetun korvauksen maksamisen ole katsottava johtuneen poronhoitajan tai hänen edustajansa villisistä menettelyistä. Mela voi luopua takaisinperinnästä myös silloin, kun takaisinperittävä määrä on vähäinen. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin toteutettava täysimääräisenä, jos takaisinperintä johdetaan siitä, ettei maksettu korvaus ole täytännyt

niitä maa- ja metsätalouseläntien valtiontukisääntöjä, joiden perusteella lomitussääntö on hyväksytty ja jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää. Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteettoman korvauksen maksamisesta, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Jos takaisinperintäpäätöksellä vahvistettua saatavaa ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan periä vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn korkokannan mukaisesti. Eräpäivä saa olla aikaisintaan kahden viikon kuluessa takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava viivästyskorkeineen on suoraan ulosotokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

14 §

Muutoksenhaku

Melan tämän lain nojalla antamaan päätöksen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskirjelmä on toimitettava muutoksenhakuajassa Melalle.

Melan on oikaistava päätöksensä, jos se hyväksyy valituksen kaikilta osin. Muussa tapauksessa Melan on toimitettava valituskirjelmä, lausuntonsa sekä asiassa kertyneet asiakirjat viipymättä ja viimeistään 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

15 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Tässä laissa tarkoitetun toiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Tämän lain toimeenpanosta vastaa Mela.

16 §

Valtion korvaus sijaisavun kustannuksista

Valtion varoista korvataan Melalle 8 §:ssä tarkoitettujen korvausten maksamisesta aiheutuneet kustannukset valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa. Korvaus maksetaan vuosittain ennakoina kahtena yhtä suurena eränä tammi- ja heinäkuussa siten, että ennako on Melan käytettävissä kuukauden ensimmäisenä pankkipäivänä. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisestä syystä maksaa ennakkoa edellä säädetystä poiketen, jos Melan valmius maksaa tässä laissa tarkoitettuja korvauksia muutoin vaarantuisi.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa viimeistään kunkin vuoden kesäkuun 25 päivänä valtion korvauksen lopullisen määrän edelliseltä kalenterivuodelta. Tätä varten Melan on toimitettava ministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista viimeistään vahvistamista edeltävän kuukauden 20 päivänä.

Jos Melalle 1 momentin mukaisesti kalenterivuoden aikana maksetut ennakot ylittävät saman vuoden valtion korvauksen lopullisen määrän, ylittävä osa saadaan käyttää seuraavan vuoden kustannuksiin.

17 §

Valtion korvaus hallintokustannuksista

Valtion varoista suoritetaan Melalle kohtuullinen korvaus tämän lain mukaisten tehtävien hoitamisesta Melalle aiheutuvista hallintokustannuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö päättää Melan esityksestä 1 momentissa tarkoitetun kohtuullisen korvauksen määrän ja suorittaa korvauksen Melalle maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 31 §:ssä tarkoitetun korvauksen yhteydessä.

18 §

Poronhoitajan ilmoitusvelvollisuus

Poronhoitajan on ilmoitettava Melalle itseään, perheenjäseniään ja poronhoitotyötään koskevista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaisen sijaisavun tai korvauk-

sen saamiseen taikka maksettavan korvauksen määrään.

19 §

Palvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuus

Palvelujen tuottajan on ilmoitettava Melalle sijaisaputyötä, sijaista sekä elinkeinotoimintaansa koskevat tiedot, jotka voivat vaikuttaa sijaisavusta maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään.

20 §

Tietojen luovuttaminen ja salassapito

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat poronhoitajan taloudellista asemaa.

Melalla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset, tämän lain toimeenpanoon perustuvat hallussaan olevat tiedot maksamistaan korvauksista, korvauksen ja sijaisavun saajista ja korvauksen perusteena olevista kustannuksista.

21 §

Oikeus tietojen saamiseen

Paliskunta, poroisäntä, poroisännän sijainen sekä veroviranomainen, Väestörekisterikeskus, Maaseutuvirasto, maistraatti, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan tai palvelujen tuottajan yritys-toimintaa taikka poronhoitajalle myönnettyjä eläkkeitä, sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toi-

meenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamiseksi.

22 §

Melan oikeus käyttää muissa asioissa saatuja tietoja

Melalla on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että nämä tiedot vaikuttavat tämän lain mukaiseen sijaisavun myöntämiseen tai korvauksen saamiseen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Melalla olisi oikeus saada nämä tiedot muutenkin erikseen. Sijaisavun ja korvauksen hakijalle on ilmoitettava etukäteen mahdollisesta tietojen käytöstä.

23 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Tämän lain mukaisen sijaisavun myöntämiseen ja korvaamiseen liittyvät asiakirjat on säilytettävä maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyn ajan, jollei arkistolaitos ole määrännyt niitä pysyvästi säilytettäväksi.

24 §

Korvausten maksamisen keskeyttäminen

Sijaisavun saamisen edellytysten tutkiminen ja korvausten maksaminen voidaan keskeyttää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella, jos korvausten maksamiseen tarvittavia varoja ei ole käytettävissä tai Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Jos ennen keskeytyksen voimaantuloa järjestetyistä sijaisavuista ei voida maksaa korvauksia täysimääräisinä varojen puutteen vuoksi, ne voidaan maksaa seuraavana vuonna sen vuoden valtion talousarviossa poronhoitajien sijaisavun kustannuksiin osoitusta määrärahasta.

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2015.

Sen estämättä, mitä 7 §:ssä säädetään sijaisaputuntien enimmäismäärän vahvistamisesta, sijaisaputuntien enimmäismäärä vuonna 2015 on 150 tuntia poronhoitajaa kohden.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2014

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Peruspalveluministeri *Susanna Huovinen*

Lää'kk**puäz3hoi'ddjeei säjjsažvie'kkest**

Ee'ttik-kää'dd tu'mmstõdgg meälddsânji šiõtteet:

1 §

Lää'jj suävvttemvu'vdd da Euroopp unioon lää'jjseättmõõžž lokku välldmõs

Puäz3hoi'ddjeei jiõc'cseez riäššmest säjjsažvie'kkest šõddâm kuulid ko'rvvee valdia tääl-larvvlõõžžâst čuä'jtum mie'rtie'ggä raa'jin nu'tt mä'htt tä'st lää'jjest šiõtteet.

Tän lää'jj tiu'ddepuijmmõõžžâst jää'kketet lää'ssen snäät nai mäd- da meä'cctäällvuu'd da jännamvuu'di tuärjõsää'blki tuõttmest siskmarkknid ää'nteejen Euroopp unioon tuejju-muužžâst tue'jjuum suäppmõõžž 107 da 108 aartiikla meälddsânji u'vddum komissio asetõõžž (EU) N:o 702/2014 (*mädtdäällvuu'd joukkõ'rstõkasetõs*).

2 §

Puäz3hoi'ddjeei

Tän lää'jj suävldet puäz3hoi'ddjeeja, keä'st liä vuämstumuužžâst uu'ccmõsân 50 puäz3haiddlää'jj (848/1990) 5 §:st jurddum lääkkpuäz3jed õhttu le'be õoutsää'jest su'nne roodd vuõ'i'ggest vue'lab puõlvõõggâst äârri vuâlla 18-äkkain oummuin, kää'tt jäälast põõššinalla suu täälâst. Lää'zzen, što puäz3hoi'ddjeei lij õõlgtem vä'ldded mädtdäällnee'kk jeältõklää'jj (1280/2006) 10 §:st jurddum ääsktõõžž da su'st lij näkam ääsktõs le'be kiõtt' tõõllâm vue'lnn äârri ooccmõš tõn vuäžžam diõtt.

Puõccui vuä'mstemvuõiggäduõtt da mie'rr vuõõdä'vve säjjsažvie'kk ääi'jpoddân ää'nmemnalla äârri õõudbeä'ln nânum puäz3haiddlää'jj 30 §:st jurddum puäz3logstõ'kke. Puäz3logstõõgg nânumuužž mâŋŋa šõddâm muttâz vääldeet lokku pâi, jõs paalgâskää'dd halltõs lij õu'ddel säjjsažvie'kk spravdõõttmõšäi'jpoodd nâänäm muttâz.

3 §

Meä'rtelm

Tä'st lää'jjest õõlgtet:

- 1) *puäz3tuâjin* mädtdäällnee'kk jeältõklää'jj mie'ldd valddum ääsktõs puäz3tuâjid;
- 2) *pie'rnee'kk*in pie'llkuei'm da vuâlla 18-äksa oummu, kää'tt jäälast põõššinalla pu-äz3hoi'ddjeei täälâst da lij puäz3hoi'ddjeeja le'be tän pie'llkueimma soogg vuõ'i'ggest vue'lab puõlvõõggâst;
- 3) *pie'llkuei'm*in pie'llkuei'm da oummu, keäin puäz3hoi'ddjeei õõõd ääi'j jäälast õhttsast täälâst vie'ncnallsee'mest äârmmõõžžâst.

HE 239/2014
StVM 24/2014
EV 185/2014

Komissio asetõs (EU) N:o 702/2014 (32014R0702); EUVL N:o L 193, 1.7.2014, s. 1-75, art. 23

4 §

Sâjjsažvie'kk' vuäžžmõõžž õõudldõõzz

Puäzžhoi'ddjeei vuäitt vuäžžad tä'st lää'jjest jurddum sâjjsažvie'kk', jõs sâjjsažvie'kk' tarbb šâdd puäzžhoi'ddjeei panntiõrvâsvuõd le'be paarcree'm tue'jjeem reäugää'ppte'mesvuõd diõtt. Reäugää'ppte'mesvuõtt čuä'jtet dâhttar, puõccihoi'ddjeei le'be tiõrvâsvuõdhoi'ddjeei tuõdštõõzzin te'l gu sâjjsažveä'kk'peeivi meär ka'Indaree'jjest šâ'dde jeänab gu čiččäm pei'vved.

Sâjjsažvie'kk' vuäžžam õõudldõõzz jiä tiitud, jõs puäzžhoi'ddjeei vuäzž sâjjsažvie'kk' sprauvdõõttmõšäi'jpoodd reäulgla jeältõklää'jj (395/2006) 3 §:st peäggum lää'jj le'be tõi viõ'kkepiijmõõžžäst u'vddum lää'jji meäldla põõššinalla miõdttum tiitud reäugää'ppte'mesvuõttjeältõõgg le'be tiitud reäugää'ppte'mesvuõttjeältõõgg šõrrsa tõrgsmõõstu-ärjõõzz.

5 §

Kuuli vuäddan äärrai tuei

Kuulid vuei'tet mä'hssed päi, jõs tõk liä šõddäm näkmi sâjjsažvie'kk' sprauvdõõttmõšäi'jpoodd taarblai puäzžtue'ji häiddmõõžžäst, koid puäzžhoi'ddjeei le'čči jidõč tue'jjääm jiiijäs, piärnee'kk' le'be paalgâskää'dd lokku, jõs ij le'čči leämmâž reäugää'ppte'm.

Kuulid jiä määus, jõs:

- 1) puäzžhoi'ddjeei piärnek' le'čči vuäittam tue'jjeed sâjjsa tue'jjeem tuei;
- 2) tuei diõtt liä miõdttum jee'res õmmla teäggtoõstuarjõõzz;
- 3) tuei kooll puäzžhoi'ddjeei tuäjid suu äären reäugvuõdäst le'be tuäjjanouddmõõsvuõdäst paalgâskâdda;
- 4) tuei kooll puäzžhoi'ddjeei häiddam na'ddjõs- le'be vaaldsemtuõjju le'be ko'rvveeja tuõjju; le'be
- 5) tuei šâdd nu'vddmest puäzžouddâž valmštumuužžäst, kää'tt ij leäkku ouddâž seillamvuõd määinest taarblâž.

6 §

Sâjjsaž

Kuulid vuei'tet mä'hssed päi, jõs puäzžhoi'ddjeei lij ha'ñkkääm sâjjsažvie'kk' oudd-pe'rrjumušregistreera meärkkuum kääzkkõõzzi puu't teeješt.

Kuulid jiä määus, jõs puäzžhoi'ddjeei le'be suu piärne'kkes lij vuõi'gğgest le'be pannvuõigsân puu't tam kääzkkõõzzid le'be jõs sâjjsan lij tuäimjam puäzžhoi'ddjeei piärnek'.

7 §

Sâjjsažvie'kk' ka'Indarekksaž jäänmõõspeštõs

Ka'Indaree'jj poodd mä'hssmi sâjjsažvie'kk'ciässi jäänmõõsmie'rr õõut puäzžhoi'ddjeei mie'ldd nâneet sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria asetõõzzin õõu'dab ka'Indaree'jj loopp mõõ'neest. Jäänmõõsciäšsmie'rr nâneet vääldee'l lokku tõn ee'jj ää'nmemnalla äärrime'rreä'gğ. Sâjjsažvie'kk'ciässid vuäitt ää'nmed jäänmõõsân 90 peei'v ka'Indaree'jj poodd

8 §

Sâjjsažvie'kkest mä'hssem ko'rvvõs

Ko'rvvõs lij jäänmõsân 17 eeu'r čiässâst. Ko'rvvõõzz jiâ mäâus ärvvlââ'sspiid vuässvuõ'tte. Eu'rmie'rr vuâppât piirie'jji oððee'jjmannu aalgâst tuejjla jeältõklää'jj 96 §:t 1 mom. jurddum pä'lkk'keärdõõzzin. Tãn lää'jjest peäggatum eu'rmie'rr vasttad e 2015 pä'lkk'keärdõõzz tää'zz.

Jõs puäzhoi'ddjeei da kääzkkõõzzi puu't'teei suâppum tuâjjciâsshâ'dd lij uu'ccab gu 1 mom. jurddum ko'rvvõs, ko'rvvõssân mäâu'set Puäzhoi'ddjeei da kääzkkõõzzi puu't'teei suâppum hâ'dd. Hâ'dd vuäitt šõddâd tâ'lk ouddpe'rrjumušlää'jj (1118/1996) 25 §:t õõlgt'e'mest tuâjj-ko'rvvõõzzâst.

Ko'rvvõs mäâu'set kääzkkõõzz puu't'teeja.

9 §

Sâjjsažvie'kk ooccmõš

Puäzhoi'ddjeei õlgg piijjâd sâjjsažvie'kk ooccmõõzz kee'rjlanji Mäddtäällnee'kki jeältõkstroitlest (*Mela*) õu'ddel sâjjsažvie'kk kuulli tue'ji alttumuužž. Sâjjsažvie'kk õlgg ooccad jee'rab juõ'kk sâjjsažvie'kk taarb ää'ljeest le'be seâmma tarbbsa õhtuum sâjjsažvie'kk juätkkenem čârnmõõžž mæn̄ṅa.

Jee'rab ooccmõõžž ij kuuitâg taarbâš tue'jjeed, jõs:

1) puäzhoi'ddjeei lij ju'n ää'jab tuâimtam Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittla 4 §:t 1 mom. jurddum tuõðštõõzz, ko'st õlmmsa puätt suu reâugää'ppte'mesvuõðâs kõõčcmõõžžâst äârri sâjjsažvie'kk ää'ljeest; le'be

2) puäzhoi'ddjeei ij leäkku võl tuâimtam Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittla õõu'dab sâjjsažvie'kk ooccmõ'sše õhtteei 10 §:t meâldla ko'rvvõsvuäžžeeem.

Ooccmõõžžâst da tøn mie'lddõõzzin õlgg pue'tted õlmmsa sâjjsažvie'kk miõttmõõžž diõtt taarbšem teâð.

10 §

Ko'rvvõõzz vuäžžeeem

Puäzhoi'ddjeei õlgg vuäžžeed ko'rvvõõzz Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittlest (*Mela*) mäâimõsân sâjjsažvie'kk spraavdõõttmõšääi'jpoodd pue'tti ka'ldarmäänpââi mäâtttest. Ko'rvvõs vuei'tet miõttâd, hâ't-i tõt i'llak vuäžžuum mie'rrääi'jest, jõs ko'rvvõõzz hiâlgumuš mæn̄ṅnumuužž diõtt le'čci meä'rtee'm.

Ooccmõõžžâst da tøn mie'lddõõzzin õlgg pue'tted õlmmsa:

1) sâjjsažvie'kkpeei'v čiässmeä'rineež;

2) kääzkkõõzzi puu't'teei;

3) sâjjsa nõmm da nâanumuš tõ'st, što 6 §:t meâldla kuuli ko'rvvõõzz õudldõõzz teâuddje;

4) sâjjsa hâiddam tuei;

5) sâjjsažvie'kk riâšsmõõžžâst suâppum tuâjjciâsshâ'dd; di

6)jee'res taarbšem teâð ko'rvvõõzz mä'hssem diõtt.

Ooccmõ'sše õlgg õhtteed kääzkkõõzz puu't'teei nâanumuš 2 mom. 1—5 päâi'kin di kääzkkõõzzi puu't'teei i'lmmtõs tõ'st, što su'ne i'llak miõttum tuei diõtt jee'res õlmmla teägg-temtuârjjõõzz.

11 §

Ceälkalm

Puäzgháiddläá'jj19 §:st jurddum puäzjee'žzed le'be tän aareen cōggnam peäggum peett 2 mom. jurddum puäzjee'žzed säjjsa ölgg u'vded Mäddtäällnee'kki jeältökstroittla ceälklmes, ko'st oçndáatt taarbseejest veeidsösvuodást suu a'rvvōdzes tō'st, teáuddje-a säjjsažvie'kk da kuuli ko'rvveem oudldōōz. Puäzhoi'ddjeei ceälklmid oudd tōn paalgâskâá'dd puäzjee'žzed, koon vue'ssbie'll säjjsažvie'kk ânannam puäzhoi'ddjeei lij. Puäzhoi'ddjeei ölgg i'lmmed pu-äzjee'žžää säjjsažvie'kk riâšsmōōžžâst tâ'lles säjjsažveä'kktaarb öçndōōdee'l.

Mäddtäällnee'kki jeältökstrooite'l vuäitt raukkâd paalgâskâá'dd halltōōžžâst ceälkalm, jōs säjjsažveä'kkooçcmōš le'be kuuli ko'rvvōdžž kuōskki ooccmōš lij ristreeidast 1 mom. jurddum ceälklmin le'be tōt lij mudoi ää'sš se'lvtumuužž diōtt vääžnai.

12 §

Tu'mmstōktuâjj da ko'rvvōdžž mähssmōš.

Tu'mmstōk vuei'tet u'vded automaattläst teädi'kiōtt'tōōllmōōžž le'be mudoi kuuitâg vuässas teäddmetood ânnee'l äiggavuäžžum ä'sške'rjen. Nääi't vuällake'rjjetōs vuei'tet mie'rkkeed tu'mmstō'kke liädggsan. Tu'mmstōk uu'det teättân ää'sšvuässze vaaldsemlää'jj (434/2003) 59 §:st šio'tteemnalla.

Mäddtäällnee'kki jeältökstrooite'l mähss ko'rvvōdžž kääžkōōžž puu't'teei i'lmmtummu Euroopp unioon vue'ssbie'llvaldiast säjjeejest baankâst aarraai bankkti'le.

13 §

Taa'rbtee'm ko'rvvōdžž määustpe'rrjumuš

Jōs ko'rvvōdžž liâ mahssum taa'rbte'me'ld, puäzhoi'ddjeei lij öölgtem mä'hssed Mäddtääll-nee'kkijeältökstroittla tō'st šōddâm kuulid.

Mäddtäällnee'kki jeältökstroite'l vuäitt čáuddōōttâd määustpe'rrjumuužžâst vuässas le'be obbnes, jōs tät kiiččet määžnan ij-ka taa'rbte'me'ld mahssum ko'rvvōdžž määusmōōžž leäkku kiōččum pue'ttem puäzhoi'ddjeei le'be suu voboršee'kk ploottas mōōnntōōllmōōžžâst. Mäddtäällnee'kki jeältökstroite'l vuäitt čáuddōōttâd määustpe'rrjumuužžâst še tâ'l, ko määust pe'rrjem mie'rr lij öccnjaž. Määustpe'rrjumuš da koorgi pe'rrjumuš ölgg kuuitâg mä'hssed tiuddmeärrsân, jōs määustpe'rrjumuš šâdd tō'st, što mahssum ko'rvvōs ij leäkku teáuddam tōid mädd-da meä'cctäällvuu'd valdiatuärjeemšeättmōōžžid, kooi vuädald luōvâsvuōttssystem lij priimmum da jōs Euroopp unioon lää'jšeättmōš tän ouddlâ'st. Tu'mmstōk määust-pe'rrjumuužžâst ölgg tue'jjeed viid ee'jj määttest taarbt'e'm korvvōdžž mähssmōōžžâst, jōs ij Euroopp unioon lää'jšeättmōōžžâst jee'res šōōdd.

Jōs määustpe'rrjumuštu'mmstōōgggin nâânuum vuäžžmōōžž ij leäkku mahssum mä'hssempei'vven, vuei'tet pe'rrjed ekksa äjjenemkoorg mä'hssempei'vest looggee'l korg-glää'jj (633/1982) 4 §:t 1 mom. šio'ttuom korggnorldōōgg meäldsânji. Mä'hssempei'vv vuäžž lee'd eman kucei't neä'ttel kee'jjest määustpe'rrjumuužžtu'mmstōōgg u'vddmōōžžâst.

Määustpe'rrjumuužžtu'mmstōōgggin nâânuum vuäžžmōš äjjenemkoorgines lij vuōi'ggest äälgasmettumušânnsaž. Tōn pe'rrjumuužžâst šio'tteet piidi da määusi tiu'ddepiijmōōžžâst u'vddum lää'jjest (706/2007).

14 §

Mu'ttemoocmõš

Mäddtäällnee'kki jeältökstroitte'l tän lääj'j vuäivva u'vddem tu'mmstõ'kke vuäžž oocčad muttâz lääitee'l Tâ'vv-Lää'ddjânnam vaaldsemvuõigsa nu'tt mä'htt vaaldsem-lää'jjää'nneplää'jjest (586/1996) šitõteet. Läittamkee'rjelm õlgg neäv'vad mu'ttemoocmõšääi'jest Mäddtäällnee'kki jeältökstroittla.

Mäddtäällnee'kki jeältökstroitte'l õlgg vuõigeed tu'mmstõõgges, jõs tõt preemm läittmõõžž pukin vue'zzest. Jee'res šõddmõõžžâst Mäddtäällnee'kki jeältökstroitte'l õlgg tuäimted läit-tamkee'rjelm, cealkalmes di ää'sšest nârrjam ä'sškee'rj mâä'jee'kâni da mâäimõõžžâst 30 peei'v määttest läittamääi'j puuttmõõžžâst Tâ'vv-Lää'ddjânnam vaaldsemvuõigsa.

Vaaldsemvuõigâz tu'mmstõõggâst vuäžž läittad ää'lmõ'sse vaaldsemvuõigsa, jõs ää'lmõs vaaldsemvuõigâs miätt läittamlää'v.

15 §

Takai jâä'dtem, vuä'pstõs da vuäppmõš di tiu'ddepiijmõš

Tâ'st lää'jjest jurddum tuejjumuuzž takai jâä'dtem, vuä'pstõs da vuäppmõš kõ'lle sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria. Tän lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst vasttad Mäddtäällnee'kki jeältökstroo-ite'l.

16 §

Valdia ko'rvvõs Sâjjsažvie'kk kuulin

Valdia väärin ko'rvveet Mäddtäällnee'kki jeältökstroittla 8 §:st jurddum ko'rvvõõzzi mä'hssmõõžžâst šõddâm kuul valdia täällarvvlõõžžâst čuä'jtum mie'rtie'gğ raa'jin. Ko'rvvõs määu'set piiriee'jji ouddmääusan kue'htten seämma suurrân meä'rren odde'e'jj- da su-ei'nnmannust nu'tt, što ouddmähss lij Mäddtäällnee'kki jeältökstroitte'l ää'nnemnalla määnpâäi vuõssmõssân baŋkkpei'vven. Sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria vuäitt jeä'rab vue'jjest mä'hssed ouddmääus ouddâst šitõttuum lää'jjest čo'rste'e'l, jõs Mäddtäällnee'kki jeältökstroitte'l vaalmâšvuõtt mä'hssed tä'st lää'jjest jurddum ko'rvvõõžž muđoi vaarrtõõyvči.

Sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria nâanad määimõõžžâst juõ'kk ee'jj kie'ssmannu 25 peei'v valdia ko'rvvõõžž looppla meä'r ouu'dab ka'Indaree'jjest. Tän diõtt Mäddtäällnee'kki jeältök-stroitte'l õlgg tuäimted ministeria čiõlgtõs ouu'dab ee'jj kuulin määimõõžžâst nâanumuuzž oulddei määnpâäi 20 pei'vven.

Jõs Mäddtäällnee'kki jeältökstroittla 1 mom. meäldlanji ka'Indaree'jj poodd mahssum ouddmääus mä'ne pâi'l seämma ee'jj valdia ko'rvvõõžž looppla meä'r, pâi'l pääccam vue'ss vuäžžat ää'nned pue'tti ee'jj kuulid.

17 §

Valdia ko'rvvõs vaaldsemkuulin

Valdia väärin määu'set Mäddtäällnee'kki jeältökstroittla määžna ko'rvvõs tän lää'jj meäldla tuäji häiddmõõžžin Mäddtäällnee'kki jeältökstroittla šõddâm vaaldsemkuulin.

Sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria mierrad Mäddtäällnee'kki jeältökstroitte'l e'tkkõõžžâst 1 mom. jurddum määžnai ko'rvvõõžž meä'r da mähss korvvõõžž Mäddtäällnee'kki jeältök-stroittla mäddtäällnee'kki luõvâsvuõttkääžkõslää'jj (1231/1996) 31 §:st jurddum ko'rvvõõžž õhttvuõđâst.

18 §

Puäzžhoi'ddjeei i'lmtemõdõlgtumus

Puäzžhoi'ddjeei õlgg i'lmmed Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittla jiiijäs, piärnee'kkeez da puäzžhaiddtue'jes kuõskki šõddmin, kook vuei'tte vaikkted tän lää'jj mealdla säjjsažvie'kk le'be ko'rvvõõzz vuäzžmõ'sše le'be mä'hssem ko'rvvõõzz meärra.

19 §

Käazkõõzzi puu't'teei i'lmtemõdõlgtumus

Käazkõõzzi puu't'teei õlgg i'lmmed Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittla säjjsažveä'kk'tuei, säjjsa di jie'llemvue'kk'tue'jjumuužzes kuõskki teäđ, kook vuei'tte vaikkted säjjsažvie'kkest mä'hssem ko'rvvõõzz vuäzžmõ'sše le'be meärra.

20 §

Teädi ouddmõš da peittastânnmõš

Tõn lää'ssen, mäi'd ve'rõgnee'kki tuäim õõlmäsvuõđäst u'vddum lää'jj (621/1999) 24 §:t 1 mom. 20 päai'kest šiotteet, peittast õnnum liä še nõkam tän lää'jj tiu'ddepiijmõ'sše kuõskki ä'sškeer'j da tõid kuõskki teäđ, kook kue'skke puäzžhoi'ddjeei ekonoomla statuuz.

Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittlest lij vuõiggädvuõtt tõn lää'ssen, mäi'd ve'rõgnee'kki tuäimmjumuužž õõlmäsvuõđäst u'vddem lää'jjest šiotteet, peittastânnemšeätmõõžži da jee'res teäđ vuäzžmõõžž kuõskki räa'jtõõzzi cõõggkani u'vdded Piidvaaldsem'ma piidtumuužž diõtt taarbla, tän lää'jj tiu'ddepiijmõõžž vuäđđõõvvi huäđast äärrai teäđ mähssmin ko'rvvõõzzin, ko'rvvõõzz da säjjsažvie'kk vuäzžjin da ko'rvvõõzz vuäđđan leämmaž kuulin.

21 §

Vuõiggädvuõtt teädi vuäzžmõ'sše

Paalgäskä'dd, puäzžee'žžed, puäzžee'žžed säjjsaž di piidve'rõgnek, Narodregisterkõõskõs, Jännamvu'vddpravlee'nn'ja, maistraatt, Jeältõkstaankõõskõs, jeältõkfondd da jee'res jeältõlstrooi'tel liä õõlgtuem u'vdded Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittla tõn raukkmõõžžäst mäaustaa da peittastânnemšeätmõõžži cõõggkani huäđast äärrai teädid, kook kue'skke puäzžhoi'ddjeei le'be käazkõõzzi puu't'teei põõrgõstuejjumuužž le'be puäzžhoi'ddjeeja miõttum jeältõõggid, di jee'res teädid, kook liä viält'tee'm kiõtt'tõõllamnalla äärrai ää'sš rä'tkkumusšän le'be tõõzz õhtteeji tuäimi raajmõõššän le'be Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittla tän lää'jj tiu'ddepiijmõõžž diõtt u'vddum teädi praavjumusšän.

22 §

Mäddtäällnee'kkijeältõkstroitte'l vuõiggädvuõtt ää'nmed jee'res aa'sšin vuäzžum teädid

Mäddtäällnee'kki jeältõkstroittlest lij vuõiggädvuõtt o'dinakaišõõddmõõžžäst ää'nmed tän lää'jj mealdla ää'sš kiõ'ttõõlleen jeärrsi tõõzz šiotuum tue'ji häiddmõõžž diõtt vuäzžum teädid, jõs õõndäatt, što täk teäđ vaikkte tän lää'jj mie'ldli'žze säjjsažvie'kk miõttmõ'sše le'be ko'rvvõõzz vuäzžam diõtt da teäđ a'lõgõ lää'jj mie'ldd vä'ldded lokku tu'mmjemtuajast da

Mäddtäällnee'kki jeältökstroittlest le'čči vuõiggâdvuõtt vuäžžad ták teäđ muđoi še jee'rab. Sâjjsažvie'kk da ko'rvvõõzz ooccja õlgg i'lmmed ouddkiõ'tte vuei'tlvast teäđi äänmõõžžâst.

23 §

Ä'sškee'rji ruõkkmõš

Tän lää'jj mealdla sâjjsažvie'kk miõttmõ'sše da ko'rvvumu'sše õhtteei ä'sškee'rj fe'rttje šeä'stted mäddtäällvuu'djoukkčo'rstõkasetõõžžâst šiõttuum ääi'j, jõs ij arkivstrooi'tel leäkku meärräm tõid põõššinalla seeiltumuššân.

24 §

Ko'rvvõõzzi mähssmõõžži årstâ'ttmõš

Sâjjsažvie'kk vuäžžam ouddõõzzi tu'tkkumuš da ko'rvvõõzzi mähssmõš vuei'tet årstâ'tted sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria asetõõzzin, jõs ko'rvvõõzzi mähssmõ'sše taarbšem väär jiä leäkku äänemnalla le'be Euroopp unioon lää'jjeätmõš tän õõlgad.

Jõs õu'ddel årstâ'ttmõõžž viõ'kkepue'ttmõõžž riäšsmõõžžin sâjjsažvie'kkin jiä vuei't mä'hssed ko'rvvõõzzid tiuddmeärrsân vääri vää'n diõtt, tõid vuei'tet mä'hssed pue'tti ee'jj tõn ee'jj valdia täällarvvlõõžžâst puäzhoi'ddjeei sâjjsažvie'kk kuulid u'vddummu mie'rttie'ggest.

25 §

Viõ'kkešõddmõš

Tät lää'kk šâdd viõ'kke 1 peei'v oddee'jjmannu 2015.

Tõn cõõggkani, mäi'd 7 §:st šiõtteet sâjjsažvie'kkciässi jäänmõsmeär nâanumuuzžžâst, sâjjsažvie'kkciässi jäänmõsmie'rr e 2015 lij 150 ciässâd õõut puäzhoi'ddjeei mie'ldd.

He'Issnest 19 peei'v rosttovmannu 2014

Tää'ssvää'ld Preside'ntt

Sauli Niinistö

Vuäddkääzzkõsmini'stter Susanna Huovinen

Laahâ

puásuituállei sajasâšiššeest

Ovdâskode miärdâs miäldâsávt asáttuvvoo:

1 §

Laavâ heiviittemsyergi já Euroop union lahâsâtem vuotânväldim

Puásuituállee olssis ornim sajasâšiššeest šoddâm kuástádâsah sajanmáksojeh staatâ budjetist čujottum meriruudâ raajij siste nuuvt ko taan laavâst asáttuvvoo.

Taan laavâ olášutmist nuávdittuvvoo lasseen Euroop union tooimâst rahtum sopâmuš 107 já 108 artikkâl miäldâsávt adelum komissio asáttâs (EU) Nr 702/2014 (*eennâmtuálusyergi juávkkuspiekâstâhasáttâs*) tiätu eennâm- já meccituálusyergi já eennâmkuávlukuávlui toorjâhaamij paahudmist sismarkkânáid hiäivulâžžân.

2 §

Puásuituállee

Taat laahâ heiviittuvvoo puásuituállei, kote oomâst ucemustáá 50 puásuituálulaavâ (848/1990) 5 §:st uáivildum lohoppuásujid ohtuu teikâ oovtâst vuálá 18-ihásii ulmuin, kote lii suu suhâlâš njuolgist vuálâneijee puolvâst já kote áásá pisovávt suu tálutuálust. Lasseen váttoo, ete puásuituállee lii kenigâs väldid eennâmtuáluirâtteijee iäláttâhlaavâ (1280/2006) 10 §:st uáivildum táhádâs já sust lii taggaar táhádâs teikâ joodoost ucâmuš ton finniimân.

Poccui omâstemvuoigâdvuotâ já meeri vuáduduveh sajasâšišše ääigi kevttimnáál leijee majemustáá nanodum puásuituálulaavâ 30 §:st uáivildum puásuiluváttálmân. Puásuiluváttálmâm nanodem maŋa tábâhtum nubástusah váldojeh vuotân tuše, jis palgâs stivrâ lii ovdil sajasâšišše toohâmääigi nanodâm nubástus.

3 §

Miäruštálmeh

Taan laavâst uáivildeh:

1) *puásuituáluþargoin* puásuituáluþargo, mii tähiduvvoo eennâmtuáluirâtteijee iäláttâhlaavâ miel;

2) *perruujesânáin* pelikyeimi já vuálá 18-ihásii ulmuu, kote iälá pisovávt puásuituállee tálutuálust já lii puásuituállee teikâ suu pelikyeimi suhâlâš njuolgist vuálâneijee puolvâst;

3) *pelikuoimijn* näimipaarâ pele já ulmuu, kiäin puásuituállee čoodâg iälá ohtsii tálutuálust näimilito sullâsii tiileest.

HE 239/2014
StVM 24/2014
EV 185/2014

Komissio asáttâs (EU) N:o 702/2014 (32014R0702); EUVL N:o L 193, 1.7.2014, s. 1-75, art. 23

4 §

Sajasâšise finnim iävtuh

Puásuituállee puáhtá finnid taan laavâst uáivildum sajasâšise, jis sajasâšise tárbu šadda puásuituállee puácuvuodâ teikâ täpitorne tovâtem pargonavcâtemvuodâst. Pargonavcâtemvuodâ kalga čäittid tuáhtár, pyecetipšoo teikâ tiervâsvuodâtipšoo tuodâštussáin tain oosijn ko sajasâšisepeevij meeri kalenderivveest lii eenâb ko čiččâm peivid.

Sajasâšise finnim iävtuh iä tievâ, jis puásuituállee finnee sajasâšise toohâmääigi pargee iälättâhlaavâ (395/2006) 3 §:st mainâšum laavâ teikâ tai olâšutmist adelum laavâi miäldásii tuáistáázân mieđettum oles pargottesvuotâiälättuv teikâ oles pargottesvuotâiälättuv stuárusii vajoidittentorjuu.

5 §

Pargoh, moh láá sajanmáávsu vuáđđusin

Kuástádásâid puáhtá sajanmäksid tuše, jis toh láá šoddâm tagarij sajasâšise toohâmääigi velttidmettum puásuituálpargoi hoittáámist, maid puásuituállee ličij jieš porgâm suu jieijäs, perruujesânis teikâ palgâs lohon, jis ij ličij lamaš pargonavcâtem.

Kuástádásah iä sajanmaksuu, jis:

- 1) puásuituállee perruujesâni ličij puáhtám porgâđ sajasii porgâm pargo;
- 2) pargo várás lii mieđettum eres almolâš ruttâdemtoorjâ;
- 3) pargo kulá puásuituállee pargoid ko sun lii pargokoskâvuodâst teikâ tooimânkoččomkoskâvuodâst palgâsân;
- 4) pargo kulá puásuituállee hoittám luáttámuš- teikâ haldâttâhpaargon teikâ västideijee pargon; teikâ
- 5) pargo šadda taggaar puásuipyevittâs jááludmist, mii ij lah pyevittâs siäilumvuodâ tááhust velttidmettum.

6 §

Sajasâš

Kuástádásâid puáhtá sajanmäksid tuše, jis puásuituállee lii haahâm sajasâšise munepeerrâm-registerân merkkejum palvâlusâi pyevtitteijest.

Kuástádásah iä sajanmaksuu, jis puásuituállee teikâ suu perruujesâni lii njuolgist teikâ koskálávt pyevtittâm palvâlusâid teikâ jis sajasâžžân lii toimâm puásuituállee perruujesâni.

7 §

Sajasâšise ihásâš enâmuspištem

Sajasâšišetiijmij enâmusmeeri, mii sajanmáksoo kalenderive ääigi puásuituállee kuáttá, nanoduvvoo sosiaal- já tiervâsvuodâministeriö asattâssáin ovdebáá kalenderive loopâ räi. Enâmustijmeeri nanoduvvoo nuuvt, ete väldih vuotân jieškote-uv ive kevttimnâál leijee meriruodâ. Sajasâšišetiijmijd uázžu kevttid enâmustáá 90 peivid kalenderive ääigi.

8 §

Sajanmáksu, mii máksuo sajasâšiššeeest

Sajanmáksu lii enâmustáá 17 eurod tijmeest. Sajanmáksu ij maksuu áárvulaseviáru uásán. Euromeeri tárhistuvvoo ihásávt uddáivemáánu aalgást pargee iäláttáhlaavâ 96 § 1 momentist uáivildum pálkkikiárdoin. Taan laavâst mainâšum euromeeri västid ive 2015 pálkkikiárdoo tääsi.

Jis puásuituállee já palvâlusâi pyevtitteijee sooppâm tijmehadde lii ucceeb ko 1 momentist uáivildum sajanmáksu, te sajanmáksun máksuo puásuituállee já palvâlusâi pyevtitteijee sooppâm hadde. Hadde puáhtá šoddâđ tuše muneperrâmlaavâ (1118/1996) 25 § uáivildem pargosajanmáávsust.

Sajanmáksu máksuo palvâlusâi pyevtitteijei.

9 §

Sajasâšiše uuccâm

Puásuituállee kalga uuccâđ sajasâšiše kirjálávt Eennâmtuáluirâtteijei iäláttáhlájádásast (Mela) ovdil ko sajasâšišán kullee pargoh algâttuvvojeh. Sajasâšiše kalga uuccâđ sierâ talle, ko jyehi sajasâšiše tárbu álgá teikâ ko siämmâá táárbun lohtâseijee sajasâšiše juátkoo koskálduttem maŋa.

Sierâ ucâmuš ij kuittâg taarbâš toohâđ, jis:

1) puásuituállee lii jo ovdil toimâttâm Melan 4 § 1 momentist uáivildum tuodâstus, mii čáittá suu pargonavcâtemvuodâ ko koččâmušast leijee sajasâšiše álgá; teikâ

2) puásuituállee ij lah vala toimâttâm Melan ovdebáá sajasâšišeucâmušân lohtâseijee 10 § miáldásii sajanmáksu-ucâmuš.

Ucâmušast já ton lahtosijn kalgeh čielgâđ tárbuliuh tiáđuh sajasâšiše miedeetmân.

10 §

Sajanmáávsu uuccâm

Puásuituállee kalga uuccâđ sajanmáávsu Melast majemustáá sajasâšiše toohâmääigi čuávvo kalendermánuppaje ääigi. Sajanmáksu puáhtá miedettuđ, veikâ tot ij lah uuccum meriääigi siste, jis sajanmáávsu piettálem maŋanem tiet ličij kuáhtuttem.

Ucâmušast já ton lahtosijn kalgeh čielgâđ:

1) sajasâšišepeevih tijmemerijguin;

2) palvâlusâi pyevtitteijee;

3) sajasii nommâ já nanodâs tast, ete 6 § miáldásiih kuástádásâi sajanmáksim iávtuh tiávdojeh;

4) sajasii hoittâm pargoh;

5) sajasâšiše orniimist sooppum tijmehadde; sehe

6) eres tárbuliuh tiáđuh sajanmáávsu máksimân.

Ucâmušân kalga lahteđ palvâlusâi pyevtitteijee nanodâs 2 moomeent 1—5 soojijn sehe palvâlusâi pyevtitteijee almottâs tast, ete sunjin ij lah miedettum pargo várás eres almolâš ruttádemtoorjá.

11 §

Ciälkkámušah

Puásuituálulaavâ 19 §:st uáivildum puásui-iššeed teikâ jis sun lii iästulâš te mainâšum ceehi 2 momentist uáivildum puásui-iššeed sajasâš kalga adeliđ Melan ciälkkámušis, mast čiälgá tuárvi vijdáht suu arvâlus tast, ete tiävdojeh-uv sajasâšiše já kuástádâsâi sajanmáávsu iávtuh. Ciälkkámušâid addel ton palgâs puásui-iššeed, mon uásâlâš sajasâšiše kiávtám puásuituállee lii. Puásuituállee kalga almottiđ puásui-išedân sajasâšiše orniimist tállân ko sajasâšišetárbu itá.

Mela puáhtá pivdeđ palgâs stiivrâst ciälkkámuš, jis sajasâšišeucámuš teikâ kuástádâsâi sajanmáksun kyeskee ucámuš lii ruossálvát 1 momentist uáivildum ciälkkámuššáin teikâ jis tot lii mudoi ääši selvâtem tiet tárbulâš.

12 §

Miärádâs toohâm já sajanmáávsu máksim

Miärádâs puáhtá adeliđ automaatlii tiäđui kiedâvušmist teikâ mudoi aainâs uásilávt teddi-lemvuáháduv kevttimáin finnejum äššikirjen. Talle vuáláčalluu puáhtá merkkiđ miärádâsân maasínlávt. Miärádâs adeluvvoo tiättun ääšiomáhâžân haldáttáhlaavâ (434/2003) 59 §:st asâttum vuovijn.

Mela máksá sajanmáávsu palvâlusâi pyevtitteijee almottem tilin, mii lii paanjkist Euroop union jeessânstaatâst.

13 §

Vuáđuttem sajanmáávsu maasâdpeerrâm

Jis sajanmáksu lii maksum vuáđuttemeht, puásuituállee lii kenigâs máksiđ Melan tast šoddâm kuástádâsâid.

Mela puáhtá luoppâđ maasâdperâmist uásilávt teikâ ollásávt, jis tot kiäččoo hiäivulâžžân iä-ge lah keččâm, ete vuáđuttemeht maksum sajanmáávsu máksim lii šoddâm puásuituállee teikâ suu ovdâsteijee epirehálâš lattiimist. Mela puáhtá luoppâđ maasâdperâmist meid talle, ko meeri, mii maasâdpiârroo, lii ucce. Maasâdpeerrâm já riäntui peerrâm kalga kuittâg olášuttiđ olesmiärásâžžân, jis maasâdpeerrâm šadda tast, ete maksum sajanmáksu ij lah tiävdám taid eennâm- já meccituálusyergi staatâtoorjânjuolgâdusâid, moi vuáđuld luámuttemvuáhádâh lii tuhhiittum já jis Euroop union lahâasâtem tom váátá. Miärádâs maasâdperâmist kalga toohâđ viidâ ive siste vuáđuttem sajanmáávsu máksimist, jis Euroop union lahâasâtmist ij eres čuávu.

Jis maasâdpeerrâmmiärádâssáin nanodum ruttâuázžum ij lah tohhum máksupeeivi, uázžu peerrâđ ihásii mañanemriäntu máksupeeivi rääjist riänttulaavâ (633/1982) 4 § 1 momentist asâttum riänttuvuáđu miäldásávt. Máksupeeivi uázžu leđe tolemustáá kyevti oho keččin maasâdpeerrâmmiärádâs addelmist.

Maasâdpeerrâmmiärádâssáin nanodum ruttâuázžum mañanemriäntuiguin lii njuolgist pággupeerrâmtohálâš. Ton perâmist asâttuvvoo viäruj já máávsui olášutmist adelum laavâst (706/2007).

14 §

Nubástusuuccám

Mela taan laavâ vuáduid adelem miärdásân uázžu uuccâđ nubástus väidimáin Tave-Suomâ haldáttáhriähtán nuuvt ko haldáttáhlaavâkevttimlaavâst (586/1996) asáttelh. Väidimčáallus kalga toimáttid nubástusuuccámääigi siste Melan.

Mela kalga njuolgid miärdásis, jis tot tuhhit väidim puoh oosijn. Mudoi Mela kalga toimáttid väidimčáallus, ciäkkámušis sehe ääsist čoggášum äššikiirjijđ ájättálhánnáá já majemustáá 30 peeivi keččin väidimääigi nuhámist Tave-Suomâ haldáttáhriähtán.

Haldáttáhrievti miärdásâst uázžu väididđ alemus haldáttáhriähtán, jis alemus haldáttáhriehhti miedeet väidimlove.

15 §

Almos jodettem, stivrim já kocceem sehe olášuttem

Taan laavâst uáivildum toimâ almos jodettem, stivrim já kocceem kuleh sosiaal- já tiervâsvuođáministeriön. Taan laavâ olášutmist västid Mela.

16 §

Staatâ sajanmáksu sajasâšise kuástádásâin

Staatâ vaarijn sajanmáksojeh Melan 8 §:st uáivildum sajanmáávsui máksimist šoddám kuástádásah staatâ budjetist čujottum meriruudâ raajij siste. Sajanmáksu máksuo ihásávt muuneeld kyehtin siämmáá stuorrâ uáassin uđđáive- já syeinimáánust nuuvt, ete mune lii Mela kevttimnáál mánuppaje vuossámuu pankkipeeivi. Sosiaal- já tiervâsvuođáministeriö puáhtá eromâš suujâ tiet máksidđ mune spiekástmáin tast, mii lii ovdiibeln asáttum, jis Mela kiärgusvuotâ máksidđ taan laavâst uáivildum sajanmáávsuid mudoi hiájusmuvá.

Sosiaal- já tiervâsvuođáministeriö naanood majemustáá jieškote-uv ive kesimáánu 25 peeivi staatâ sajanmáávsu lopálie mere ovdebáá kalenderivveest. Tađe várás Mela kalga toimáttid ministeriön čielgiittä ovdebáá ive kuástádásâin majemustáá nanodem ovdebáá mánuppaje 20 peeivi.

Jis Melan 1 moomeent miäldásávt kalenderive ääigi maksum muneh maneh paijeel siämmáá ive staatâ sajanmáávsu lopálie meereest, paijeel moonnám uási uázžu kevttidđ čuávuváá ive kuástádássáid.

17 §

Staatâ sajanmáksu haldáttáhkuástádásâin

Staatâ vaarijn máksih Melan kuáhtulii sajanmáávsu taan laavâ miäldásij pargoi hoittäámist Melan šaddee haldáttáhkuástádásâin.

Sosiaal- já tiervâsvuođáministeriö meerrid Mela oovdánpyehtimist 1 momentist uáivildum kuáhtulii sajanmáávsu mere já máksá sajanmáávsu Melan eennámтуáluiráttejei luámuttempalválušlaavâ (1231/1996) 31 §:st uáivildum sajanmáávsu ohtávuodást.

18 §

Puásuituállee almottemkenigâsvuotâ

Puásuituállee kalga almottiđ Melan sunjin olssis, perruujesâniijdis já puásuituálapargosis kyeskee aášijn, moh pyehtih vaikuttiđ taan laavâ miäldásii sajasâšiše teikâ sajanmáavsu finniimân teikâ mäksimnâál leijee sajanmáavsu miärân.

19 §

Palvâlusâi pyevtitteijee almottemkenigâsvuotâ

Palvâlusâi pyevtitteijee kalga almottiđ Melan sajasâšišepaargon, sajasâžân sehe iälättâstoimâsis kyeskee tiäduid, moh pyehtih vaikuttiđ sajanmáavsu finniimân teikâ miärân, mii máksoo sajasâšišseest.

20 §

Tiäđui luovâtem já syeligâsâstoollâm

Ton lasseen, maid virgeomâháá tooimâ almolâšvuodâst adelum laavâ (621/1999) 24 § 1 moomeent 20 saajeest asâtteh, syeligâsâstoollâmnnâál láá meid tagareh taan laavâ olâšutmân lohtâseijee äššikirjeh já tiäduh, maid toh aneh sistees, moh kyeskih puásuituállee ekonomâlii sajattâhân.

Melast lii vuoigâdvuotâ ton lasseen, maid virgeomâháá tooimâ almolâšvuodâst adelum laavâst asâtteh, syeligâsâstoollâmnuolgâdusâi já eres tiäđu finniimân kyeskee rajiittâsâi estihännâá adelid Viäruhaldâttâhân viäruttem väräs tárbulijđ, taan laavâ olâšutmân vuáduduvvee ton haaldust leijee tiäduid ton mäksim sajanmáavsuin, sajanmáavsu já sajasâšiše uázžoin já sajanmáavsu vuáđđusin leijee kuástâdâsâin.

21 §

Vuoigâdvuotâ tiäđui finniimân

Paalgâs, puásui-iššeed, puásui-iššeed sajasâš sehe viäruvirgeomâháš, Aalmugregisterkuávdâš, Eennâmkuávluvirgâdâh, maistraat, Iälättâhtorvokuávdâš, iälättâhvuáduđâs já eres iälättâhlâjâdâs láá kenigâsah adelid Melan ton pivdemist nuuvtâ já syeligâsâstoollâmnuolgâdusâi estihännâá toi haaldust leijee tiäduid, moh kyeskih puásuituállee teikâ palvâlusâi pyevtitteijee irättâstooimân teikâ puásuituállei miedettum iäláttuvváid, sehe eres tiäduid, moh láá velttidmettum kiedâvuššâmnâál leijee ääši čuávdimân teikâ toos lohtâseijee tooimâi olâšutmân teikâ Melan taan laavâ olâšuttem väräs adelum tiäđui täärhistmân.

22 §

Mela vuoigâdvuotâ kevttiđ eres aášijn finnejum tiäduid

Melast lii vuoigâdvuotâ ovtâskâs tábâhtusâst, ko kiedâvuš taan laavâ miäldásii ääši, kevttiđ tiäduid, maid lii finnim eres toos asâttum pargoi hoittâm väräs, jis lii čielgâs, ete taah tiäduh vaikutteh taan laavâ miäldásii sajasâšiše miedettmân teikâ sajanmáavsu finniimân já tiäduid kalga laavâ mielđ väldid vuotân miärâdâstohâmist já Melast ličij vuoigâdvuotâ finnid taid tiäduid mudoi-uv sierâ. Sajasâšiše já sajanmáavsu occei kalga almottiđ muuneeld tiäđui máhđulii kiävtust.

23 §

Äššikiirjij siäiluttem

Taan laavâ miäldásii sajasâšiše mieddeetmân já sajanmäksimân lohtaseijee äššikiirjijd kalga siäiluttiđ eennâmtuáalusyergi juávkkuspiekâstâhasättäsät asâttum ääigi, jis arkkâdâhljádâs ij lah meridâm siäiluttiđ taid pisovávt.

24 §

Sajanmäávsui mäksim koskâldittem

Sajasâšiše finnim iävtui tutkâm já sajanmäávsui mäksim puáhtá koskâldittid sosiaal- já tiervâsvuodâministeriö asâttâssáin, jis sajanmäávsui mäksimân tárbuliih väärih iä lah kevttimnáál teikâ Euroop union lahâasâtem tom vääta.

Jis sajasâšiisijn, moh láá uárnejum ovdil koskâldittem vuáimánšoddâm, ij pyevti mäksid sajanmäávsuid olesmiärasâžžân vaarij vänivuodâ tiet, taid puáhtá mäksid čuávuváa ive ton ive staatâ budjetist puásituállei sajasâšiše kuástádâssáid čujottum meriruudâst.

25 §

Vuáimánšoddâm

Taat laahâ šadda vuáimán 1 peeivi uđđáivemáánu 2015.

Ton estihánnáá, maid 7 §:st asâtteh sajasâšišetijmij enâmusmere naanoodmist, sajasâšišetijmij enâmusmeeri ive 2015 lii 150 tijmed puásituállee kuáttá.

Helsingist 19 peeivi juovlámáánu 2014

Täsivääldi President

Sauli Niinistö

Vuáđupalválemminister Susanna Huovinen

Láhka

boazodoalliid sadjásašveahkis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásahuvvo:

1 §

Lága heivehansuorgi ja Eurohpá uniovnna láhkaásaheami vuhtii váldin

Boazodoalliid alcceaset ordnen sadjásašveahkis šaddan goluin buhttejuvvo stáhta bušeaht-táárvalusas čujuhuvvon mearreruđa rájain nu dego dán lágas ásahuvvo.

Dán lága ollašuidettiin čuovvut lassin dihto eana- ja vuovdedoallosuorggi ja eananguovl-luid doarjjahámiid gávnaheami sismáarkiidda heivvolažžan Eurohpá uniovnnas dahkkon soahpamuša 107 ja 108 artihkkaliid mielde addojuvvon kommišuvnna ásahusa (EU) N:r 702/2014 (*eanandoallosuorggi joavkospiehkastatásahus*).

2 §

Boazodoalli

Dán lága heivehit boazodoallái, guhte oamasta unnimustá 50 boazodoallolága (848/1990) 5 §:s oaivvilduvvon lohkuohcco okto dahje ovttas sutnje fulkkiin njieddji buolvva vuollel 18-jahkásaš olbmui, guhte ássá fásta su dálldoalus. Lassin gáibiduvvo, ahte boazodoalli lea geatnegahtton váldit eanadoallofitnodatdoalli ealáhtlága (1280/2006) 10 §:s oaivvilduvvon dáhkádusa ja sus lea dakkár dáhkádus dahje ohcamuš siste dan oažžumii.

Bohccuid oamastanvuogitvuoda ja meari vuodđun leat sadjásašveahki áigge geavaheamis lean mañimus nannejuvvon boazodoallolága 30 §:s oaivvilduvvon boazologahallan. Boazolo-gahallama mañná dáhpáhuvvan nuppástusat váldojuvvojit vuhtii dušše, jus bálgosa stivra lea ovdal sadjásašveahki áiggi nannen nuppástusa.

3 §

Meroštallamat

Dán lágas oaivvildit:

1) *boazodoallobargguin* eanandoallofitnodatdoalli ealáhtlága mielde dáhkádusvuollásaš boazodoallobarggu;

2) *bearašlahtuin* beallelačča ja vuollel 18-jahkásaš olbmo, guhte eallá fásta boazodoalli dálldoalus ja lea boazodoalli dahje su beallelačča fuolki njuolga njieddji buolvvas;

3) *beallelaččain* náittosguoimmi ja olbmo, geainna boazodoalli bastevaččat eallá oktasaš dálldoalus náittoslihtulágan dilis.

HE 239/2014
StVM 24/2014
EV 185/2014

Kommišuvnna ásahus (EU) N:o 702/2014 (32014R0702); EUVL N:o L 193, 1.7.2014, s. 1-75, art. 23

4 §

Sadjásašveahki oažžuma gáibádusat

Boazodoalli sáhtta oažžut dán lágas oavvilduvvon sadjásašveahki, jos sadjásašveahki dárbbu sивvan lea buohcuvuođas dahje dáhpedorpmis boahtán bargonávccahisvuohta. Bargonávccahisvuođa galgá čujuhit doaktára, buohcedivššára dahje dearvvašvuođadivššára duodaštusain dan dáhpuhusas go sadjásašveahki mearri kaleanddarjagis manná badjel čieža beaivvi.

Sadjásašveahki oažžuma gáibádusat eai dieva, jus boazodoalli oažžu sadjásašveahki čadahanáigge bargi ealáhatlágas (395/2006) 3 §:s máinnašuvvon lágas dahje daid fápmuibidjamis addojuvvon lágain oavvilduvvon doisttázii mieđihuvvon dievas bargonávccahisvuođaealáhaga dahje bargonávccahisvuođaealáhaga sturrosaš veajuiduhtindoarjaga.

5 §

Barggut, mat lea buhtadusa vuodđun.

Buhtadusaid sáhtta buhttet dušše, jus dat lea šaddan dakkár sadjásašveahki čadahanáigge vealtameahtun boazodoallobargguid dikšumis, maid boazodoalli livčče ieš dahkan iežas, bearašlahtu dahje bálgosa lohkui, jus ii livččii lean bargonávccaheapme.

Golut eai buhttejuvvo, jus:

- 1) boazodoalli bearašlahttu livččii sáhtán dahkat sadjásačča dahkan barggu;
- 2) barggu dihtii lea mieđihuvvon eará almmolaš ruhtadandoarjaga;
- 3) bargu gullá boazodoalli doaimmaide go son lea leamašan bargogaskavuodas dahje doaimmagohččungaskavuodas bálgosii;
- 4) bargu gullá boazodoalli dikšon luohttámuš- dahje hálddahusdoibmii dahje sullasaš doibmii dahje
- 5) bargu šaddá dakkár boazobuktaga nállašuhhtimis, mii ii leat buktaga seailuma dáfus vealtameahtun.

6 §

Sadjásaš

Goluid sáhtta buhttet dušše, jus boazodoalli lea skáhpon sadjásašveahki ovdabearranregistarii merkejuvvon bálvalusaid buvttadeaddjis.

Golut eai buhttejuvvo, jus boazodoalli dahje su bearašlahttu lea njuolga dahje eahpenjuolga buvttadan bálvalusaid dahje jus sadjásažžan lea doaibman boazodoalli bearašlahttu.

7 §

Sadjásašveahki jahkásaš alimusmearri

Kaleandarjagi áigge buhttejuvvon sadjásašveahkkediimmuid eanemus mearri boazodoalli bokte nannejuvvon sosiála- ja dearvvašvuođaministeriija ásašusain ovddit kaleandarjagi loahpa rádjai. Sadjásašveahkkediimmuid oažžu eanemustá 90 beaivve kaleandarjagi áigge.

8 §

Sadjásašveahkis máksojuvvon buhtadus

Buhtadus máksojuvvo 17 euro diimmus. Buhtadus ii máksojuvvo árvolassevearu ossodahkii. Euromearri dárkkistuvvo jahkásaččat ođđajagimánu álggus bargi ealáhatlága 96 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon bálkágoriin. Dán lágas máinnašuvvon euromearri dávista jagi 2015 bálkágori dásis.

Jus boazodoalli ja bálvalusaid buvttadeaddji soahpan diibmohaddi lea unnit go 1 momeanttas oaivvilduvvon buhtadus, buhtadussan máksojuvvon boazodoalli ja bálvalusaid buvttadeaddi soahpan haddi. Haddi sáhtta hápmašuvvá dušše ovdabearranlága (1118/1996) 25 §:a oaivvildan bargobuhtadusas.

Buhtadus máksojuvvo bálvalusa buvttadeaddjai.

9 §

Sadjásašveahki ohcan

Boazodoalli galgá ohcat sadjásašveahki girjjálaččat. Eanandoallofitnodatdoalliid ealáhatlágádusa (Mela) ovdal sadjásašveahkkái gullevaš bargguid álggaheami. Sadjásašveahki galgá ohcat sierra juohke sadjásašveahki dárbbu rájes dahje seammá dárbbui gullevaš sadjásašveahki joatkašuvadettiin gaskkalduvvama maŋŋá.

Sierra ohcamuša ii goittotge dárbbáš dahkat, jos:

1) boazodoalli lea jo árabut doaimmahan Melai 4 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon duodaštusa, jus boahdá ovdan su bargonávccahisvuohta dán gažaldatvuloš sadjásašveahki álggedettiin; dahje

2) boazodoalli ii leat vel doaimmahan Melai ovddit sadjásašveahkkái gullevaš 10 §:s oaivvilduvvon buhtadusohcamuša.

Ohcamušas ja dan mildosiin galgá oidnot sadjásašveahki miediheami dárbbášlaš dieduid.

10 §

Buhtadusa ohcan

Boazodoalli galgá ohcat buhtadusa Melas maŋimustá sadjásašveahki čadahanáiggi čuovvovaš kaleanddarjagi áigge. Buhtadusa sáhtta miedihit, vaikke dat ii leat ohccojuvvon mearreáiggis, jus buhtadusa biehttaleapmi maŋŋoneami dihtii livččii govttolaš.

Ohcamuša dan mildosiin galgá oidnot:

1) sadjásašveahkkebeaivvit oktan diibmomeriiguin;

2) bálvalusa buvttadeaddji;

3) sadjásačča namma ja duodaštusa das, ahte 6 §:a čuovvu goasttádusaid buhttema gáibádusaid eavttut divvet;

4) sadjásačča dikšon doaimmat;

5) sadjásašveahki ordnemis sohppojuvvon diibmohaddi; ja

6) eará buhtadusa máksimii dárbbášlaš diedut.

Ohcamušii galgá laktit bálvalusaid buvttadeaddji nannema 2 momeantta 1—5 čuoggáin ja bálvalusa buvttadeaddji almmuhus das, ahte sutnje ii leat miediuvvon barggu várás eará almmolaš doarjaga.

11 §

Cealkámušat

Boazodoallolága 19 §:s oaivvilduvvon boazoisida dahje dalle go son lea easttalaš máinašuvvon paragrafa 2 momeanttas oaivvilduvvon boazoisida sadjásaš galgá addit Mela cealkámuša, mas boahtá ovdan dárbbášlaš viidodagas su árvvoštallama das, ahte divvetgo sadjásašveahki ja goluid buhttema gáibádusat. Cealkámušaid addá dan bálgosa boazoisida, man osolaš sadjásašveahki geavahan boazodoalli lea. Boazodoalli galgá almmuhit boazoisidii sadjásašveahki ordnemis seammás sadjásašveahkkedárbbu ihtima maŋŋá.

Mela sáhtá bivdit bálgosa stivrras cealkámuša, mas sadjásašveahkkeohcamuš dahje goasttádusaid buhttenohcamuš lea ruossalasvuodas 1 momeanttas oaivvilduvvon cealkámušain dahje jus dat lea muđuid ášši čielggadeapmin dárbbášlaš.

12 §

Mearrádusa dahkan ja buhtadusa máksin

Mearrádusa sáhtá addit automáhtalaččat diehtogiedahallamis dahje muđuid prentenvugiin ollašuttton áššegirjiin. Dalle vuolláičállosa sáhtá merket mearrádussii elektrovnnalaččat. Mearrádus addojuvvo diehtun áššáiosolažžii hálddahuslága (434/2003) 59 §:s ásahuvvon vuogiin.

Mela máksá buhtadusa bálvalusa buvttadeaddji almmuhan bänkku kontui, mii lea Eurohpá uniovnna lahttoriikkas.

13 §

Almmá ákkaid máksojuvvon buhtadusa ruovttoluottabearran

Jus buhtadus lea máksojuvvon almmá ákkaid, boazodoalli lea geatnegahtton máksit Melai das šaddan goluid.

Mela sáhtá luohpat ruovttoluottabearramis belohakkii dahje oalát, jus dát gehččojuvvo govtolažžan iige almmá ákkaid máksojuvvon buhtadusa máksima sáhte oaidnit šaddan boazodoalli dahje su ovddasteaddji eahperehálaš meannudeamis. Mela sáhtá luohpat ruovttoluottabearramis maiddá dalle, go mearri, mii berrojuvvo ruovttoluotta, lea smávis. Ruovttoluottabearrama ja reanttuid bearrama galgá goittotge čadahit ollislažžan, jus ruovttoluottabearrama sivvan, ahte mávssu buhtadus ii leat deavdán daid eana- ja meahccedoallolága stáhtadoarjjanjuolggadusaid, maid vuodul luopmovuogádat lea dohkkehuvvon ja jus Eurohpá uniovnna láhkaasaheapmi dán gáibida.

Jus ruovttoluottabearranmearrádusain nannejuvvon vealgi ii leat máksojuvvon earrebeaivvi, das sáhtá bearrat jahkásaš maŋŋonanreanttu earrebeaivvi rájes reantolága (633/1982) 4 §:a 1 momeanttas ásahuvvon reantodási mielde. Earrebeaivvi sáhtá leat áramustá guovtti vahku geažes ruovttoluottabearranmearrádusa addimis.

Ruovttoluottabearranmearrádusain nannejuvvon vealgi oktan maŋŋonanreanttuin lea njuolga baggobearrama vuollásaš. Dan bearramis ásahuvvo vearuid ja mávssuid ollašuttimis addojuvvon lágas (706/2007).

14 §

Nuppástusohcan

Mela dán lága vuodul addán mearrádussii sáhtá ohcat nuppástusa váidimiin Davvi-Suoma hálddahasriektái dego hálddahaslágageavahanlágas (586/1996) ásaheavva. Váidareivve galgá doaimmahit nuppástuhttinohcanáiggiis Melai.

Mela galgá vuiget mearrádusas, jus dat dohkkeha váidaga buot osiin. Eará dáhpáhusas Mela galgá doaimmahit váidareivve, cealkamuša ja áššis čoggon áššegirjiid dalánaga ja mañimustá 30 beaivvi siste váiddaáiggi nohkamis Davvi-Suoma hálddahasriektái.

Hálddahasrievtti mearrádusas oazžu váidit alimus hálddahasriektái, jus alimus hálddahasriektái mieđiha váiddalobi.

15 §

Alimus jodíheapmi, stivren ja bearráigeahču ja ollašuttin

Dán lágas oaiivilduvvon doaimma almmolaš jodíheapmi, stivren ja bearráigeahču gullet sosiála- ja dearvvašvuodaministerijai. Dán lága ollašuttimis vástida Mela.

16 §

Stáhta buhtadus sadjásašveahki goluin

Stáhta váriin buhttejuvvo Melai 8 §:s oaiivilduvvon buhtadusaid máksimis šaddan goluid bušeahhtaárvalusas čujuhuvvon mearreruđa rájaid siste. Buhtadus máksojuvvo jahkásaččat ovdamáksun guovtti seammá sturrosaš earrin ođđajagi- ja suoidnemánus nu, ahte ovdamáksu lea Mela geavaheamis mánu vuosttas bänkobeavve. Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija sáhtá earenoamáš siva geažil máksit ovdamávssu ásaheamis spiehkastemiin, jus Mela válmmašvuolta máksit dán lágas oaiivilduvvon buhtadusaid livččii muđuid uhkiduvvon.

Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija nanne mañimustá guđege jagi geassemánu 25 beaivve stáhta buhtadusa loahpalaš meari ovddit kaleandarjagis. Dán várás Mela galgá doaimmahit ministerijai čielggadusa ovddit jagi goluin mañimustá nannema ovddit mánu 20 beaivve.

Jus Melai 1 momeantta mielde kaleandarjagi áigge máksojuvvon ovdamávssut mannet badjel seammá jagi stáhta buhtadusa loahpalaš meari, de badjel mannan oasi sáhtá geavahit čuovvovaš jagi goluide.

17 §

Stáhta buhtadus hálddahasgoluin

Stáhta váriin máksojuvvo Melai govtolaš buhtadus dán lágas oaiivilduvvon doaimmaid dikšumis Melai šaddan hálddahasgoluin.

Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija mearrida Mela evttohusas 1 momeanttas oaiivilduvvon govtolaš buhtadusa meari ja čađaha buhtadusa Melai eanandoallofitnodatdoalliid luopmobálvaluslága (1231/1996) 31 §:s oaiivilduvvon buhtadusa oktavuodas.

18 §

Boazodoalli almmuhangeatnegasvuohta

Boazodoalli galgá almmuhit Melai iežas, bearašlahtuidis ha boazodoallobargguidis guoskevaš áššin, mat sáhtte váikkuhit dán lágas oaivvilduvvon sadjásašveahki dahje buhtadusa oážžumii dahje buhtadus mearrái, mii máksojuvvo.

19 §

Bálvalusa buvttadeaddji almmuhangeatnegasvuohta

Bálvalusa buvttadeaddji galgá almmuhit Melai sadjásašveahkkebarggu, sadjásačča ja ealáhusdoaimmas guoskevaš dieđuid, mat sáhttet váikkuhit sadjásašveahkis máksojuvvon buhtadusa oážžumii dahje mearrái.

20 §

Dieđuid luohpadeapmi ja suollemasdoallan

Dan lassin, maid virgeoapmahačča doaimma almmolašvuođas addojuvvon lága (621/1999) 24 §:s 1 momaantta 20 čuoggás ášahuvvo, suollemassan dollojuvvon leat maiddái dakkár dán lága ollašuttimii gullevaš áššegirjjit ja daidda gullevaš dieđut, mat gusket boazodoalli ekonomalaš sajádaga.

Melas lea vuoigatvuohta dan lassin, maid virgeoapmahačča doaimma almmolašvuođas addojuvvon lágas ášahuvvo, suollemasdoallannjuolggadusaid ja eará dieđuid oážžuma guoskevaš ráddjehusaid easttekeahhtá addit Vearrohálddahussii vearuhusa várás dárbašlaš, dán lága ollašuttima vuodđun hálddustis lean dieđuid máksán buhtadusain, buhtadusaid ja sadjásašveahki ožžon olbmui ja buhtadusa vuodđun lean goluin.

21 §

Vuoigatvuohta dieđuid oážžumii

Bálggus, boazoisit, boazoisida sadjásaš ja vearrovirgeoapmahaš, Olmmošregisttarguovddáš, Dálonguovlodoaimmahat, magistaráhta, Ealáhatdorvoguovddáš, ealáhatfoanda ja eará ealáhatlágádus leat geatnegahtton addit Melai dan bivdaga vuodul almmá mávssu ja suollemasdoallannjuolggadusaid easttekeahhtá dieđuid, mat leat dan hálddus, ja mat gusket boazodoalli dahje bálvalusaid buvttadeaddji fitnodatdoaimma dahje boazodoallái miedihuvvon ealáhagaid, ja eará dieđuid, mat leat vealtameahttumat gieđahallamis lean ášši čoavdimii dahje dasa gullevaš doaibmabijuid ollašuttimii dahje Melai dán lága doaibmabidjama várás addojuvvon dieđuid dárkkisteapmin.

22 §

Mela vuoigatvuohta geavahit eará áššiin ožžojuvvon dieđuid

Melas lea vuoigatvuohta ovttaskasdáhpáhusain geavahit dán lágas oaivvilduvvon ášši gieđahaladettiin earáid dasa ášahuvvon doaimmaid dikšuma várás ožžon dieđuid, jus lea čielggas, ahte dát dieđut váikkuhit dán lágas oaivvilduvvon sadjásašveahki miediheapmái dahje buhtadusa oážžumii ja dieđut galgá dán lága mielde váldit vuhtii mearrádusdihakamis ja Melas

livččii riekti oažžut dáid dieđuid muđuige sierra. Sadjásašveahki ja buhtadusa ohccái galgá almmuhit ovddalgihtii dieđuid vejolaš geavaheamis.

23 §

Áššegirjiid seailuheapmi

Dán lágas oaivvilduvvon sadjásašveahki miediheapmái ja buhttemii gullevaš áššegirjiid galgá seailluhit eanandoallosuorggi joavkospiehkastatásahusain áсахuvvon áiggi, jus arkii-valágáduš ii leat mearridan daid seailuhuvvot bissovaččat.

24 §

Buhtadusaid máksima gaskkalduhttin

Sadjásašveahki oažžuma gáibádusaid dutkan ja buhtadusaid máksin sáhtá gaskkalduhttot sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija áсахusain, jus buhtadusa máksimii dárbblašá várit eai leat geavaheamis dahje Eurohpá uniovnna lálkaásaheapmi dan gáibida.

Jus ovdal gaskkalduhttima fápmuibohtima ordnejuvvon sadjásašvehkiin ii sáhte máksit buhtadusaid ollislaš mearis váriid váilevuoda geažil, daid sáhtá máksit čuovvovaš jagi dan jagi stáhta bušeahhtaárvalusas boazodoalliid sadjásašveahki goluide oaivvilduvvon mearreruđas.

25 §

Fápmuiboahhtin

Dát lálka boahá fápmui 1 beaivve odđajagimánus 2015

Dan easttekeahá, mii 7 §:s áсахuvvo sadjásašveahkkediimmuid eanemus meari nannemis, sadjásašveahkkediimmuid eanemus meari jagi 2015 lea 150 diimmu boazodoalli guovdu.

Helssegis 19 beaivve juovlamánus 2014

Dásseválldi Presideanta**Sauli Niinistö****Vuodđobálvalusministtar Susanna Huovinen**